

Milé čtenářstvo zpravodaje,

festival se nachýlil ke konci a naše zamýšlení se už zůstává poněkud vratké. Sem tam se vynoří nějaká myšlenka či názor, ale jejich formování do smysluplných slov se zdá čím dál náročnější. Přesto se pokusím poskládat několik posledních vět, které, doufám, udrží jakýs takýs tvar.

Chtěla bych poděkovat naší skvělé redakci a mojí nejdražší spolu-šéfredaktorce, chtěla bych poděkovat porotě a všem účastníkům, chtěla bych poděkovat obsluze ve stánku, pánovi, který neúnavně připravoval klobásy, hermelíny a kukuřice, všem organizá-

torům, technikům a tvůrcům a hlavně Divadlu Alfa za krásný a podnětný festival.

Ať už jsme se v divadle vztekali nebo radovali, snažili se únavou nespát nebo se tetelili na okraji sedaček, veškerý program nám poskytl podněty k diskuzím, pomohl nám zase trochu otevřít možnosti uvažování, zjistit, co nás baví a co bychom raději oželeli, nebo nás uvrhl do absolutní umělecké blaženosti. Tak či onak odjíždíme ze Skupovy Plzně o něco moudřejší, povzbuzenější i vyčerpanější, s novými přáteli a vděční, že jsme se mohli opět setkat s těmi staršími, protože v dnešní době na ně jen málokdy máme čas. Což je i jeden z důvodů,

proč všichni tak milujeme festivalovou alternativní realitu, kde se bezprecedentně pozmění tok času, vše zhoustne, zpomalí i zrychlí, dokud nás vlaky a autobusy nevyplivnou zpět v našich běžných životech, které již netrpělivě vyhlížíme, ale jen co do nich vpadneme, budeme si přát se opět probudit druhý den v realitě festivalové.

Děkujeme, že jsme četli náš skromný festivalový zpravodaj!

Alexandra Ratajová

BOSÍ A FESTIVALEM ZNAVENÍ RYTÍŘŮ

Jedním z posledních ranních představení závěrečného dne festivalu byla repríza *Bosých rytířů* Studia Damúza. Loutkový akčňák o hrdinech ze Žižkova režirovali Milan Hajn s Dominikem Linkou, kteří jsou zároveň hlavními protagonisty. Děj začíná zápasem Viktoria Plzeň proti Viktorii Žižkov. Budoucí bosí rytíři jsou dva chlapci, hráči zápasu. Při utkání totiž dojde k únosu třech fanynek, z pohledu chlapců krásných princezen, Máni, Stáni a Háni. Chlapci se rozhodnou, že je musí zachránit, a tak za pomoci dalších obyvatel Žižkova rozkrývají příběh jejich zmizení. Nitky spleťtých vztahů vedou přes další systematické únosy dětí až k receptu na kámen mudrců. Detektivka s nadpřirozenými prvky se odehrává v jednoduché ale funkční scénografii pracující s dřevěným fotbálkem, kruhovými dopravními zrcadly a vybledlými kulisami Žižkova. Herci s přehledem ovláda-

jí vedení marionet i části, ve kterých ztvárňují postavy sami bez loutek.

Z celého představení byla přitom cítit sympatická festivalová únava. Marionety se občas někde zapoměly, někdy se trochu déle čekalo na něčí repliku nebo vznikaly jiné, patrně nezáměrné, humorné situace. Roztomile chaotické momenty rozesmály především jiné tvůrce a další s festivalem spjaté diváky. Jako by herci svými mírnými omyly navozovali v sále uklidňující pocit, že v té opotřebovanosti materiálu diváci nejsou sami. Slovy klasika: bylo to překrásné a bylo toho dost. Všechny unesené děti se nakonec dostaly díky bosým rytířům ze Žižkova bez úhony domů. Snad nás to také brzy čeká.

Kristýna Vinařová

NEBE A MOŘE ZŮSTALO ROZDĚLENO

Strohá scéna, tři ostrovy, jeden pro Robinsona, druhý pro Robinsonku, třetí čeká na jejich společné setkání. Inscenace o odvaze překročit hranice svého ostrova, o hledání bájného místa, kde se nebe vlévá do moře.

Robinson.ka Bábkového divadla Žilina a divadelního uskupení Odivo (Mária Danadová a Monika Kováčová) vypráví přímočarý a poetický příběh dvou samotářských dětí hledajících kamaráda. Vše se odehrává v čisté a rafinované scénografii Ivany Mackové, s promyšlenou hudbou Daniela Špinera a textem plným vzletných obrazů. Sedím a nic necítím, nebojím se o hrdiny, připadám si daleko, chladně a odpojeně. Svůj podíl na tom jistě má divácké vyčerpání z končícího festivalu, částečně ale jde, myslím, i o odstup samotného představení od nás.

Loutky zvířat — velbloud z hromady písku, chobotnice, pelikán i stříkající velryba, se kterými se Robinson nebo

Robinsonka setkávají na své cestě, toho spoustu umí, radost je pozorovat, ale momenty interakce zůstávají nevyužity. Hlavním hrdinům nepřichází do cesty žádné překážky, které by museli vyřešit, konfrontovat se s nimi, a diváctvo tak sedí klidné a neinvestované. Bouře ani bezvětrí ve mně nevyvolaly obavy nebo napětí, necítila jsem odvahu hrdinů, protože jsem nezahledla jejich strachy.

Dalším aspektem, který mě od představení vzdaloval, byl herecký projev čtveřice účinkujících. Jsem z diváků, které znervózňují nevysvětlitelné a neustálé úsměvy a spiklenecké pohledy. Mám potom dojem, že tvoříme společně s herci jakousi alianci proti loutkám, což mi bere možnost je svobodně sledovat. Jako kdyby měli tvůrci strach, že loutky nebudou stačit, že neunesou naší pozornost, že je potřeba jim pomoci vložím činoherních nebo písňových chvil, nechat je (nebo nás?) odpočinout.

Z představení jsem odcházela nedotčená, přestože mnoho částí a složek velmi cením a samotnou mě mrzí můj odstup. Ono bájně místo jsem nenashla, ale věřím, že tam někde je.

Eliška Peřichová

ENERGICKÁ MAGMA

Nejsem si jistý, jestli jsem se ocitl na nadupaném koncertu elektronické hudby, nebo jsem zhlédl komponovanou inscenaci, kde se prolínají hudební čísla a výstupy s nevšedními objekty, které nechávají performeři ožít jen tím, že je položí do světelného kuželu lampičky. Ta nejistota, která pulzovala v mé hlavě po celou dobu, byla zdrojem tenze, jenž mě držel v neustálém pozoru. Měl jsem pocit, že kdybych si dovolil povolit, zamyslet se nebo dokonce jen mrknout, přišel bych o část koláže, která i přes absenci příběhové linky tekla proudem kupředu. Byla to valící se magmatická hmota, která postupem času rostla a pohlcovala veškerou energii v sále. Pohlcovala ji, aby z ní mohla čerpat vlastní energii pro další výdrž. Je neuvěřitelné, že ačkoliv jsem seděl spolu se všemi diváky v hledišti na elevaci, a dokonce jsem měl místo v jedné z posledních řad, tak jsem měl pocit, že se ocitám uprostřed rozpumpovaného a burácejícího kotle na fotbalovém stadionu. Přesněji, v kotli jsem já, všichni performeři a celý obsah představení. Přítomnost zbylých diváků jsem při svém vajbování vytěsnil.

Nechal jsem se unášet na dunících rytmech elektronické hudby. Rozložený setup stojanů, mikrofonů, hudebních nástrojů a zvukových kontrolérů byl svým uspořádáním hnízdem pro vyčnívající nevšední objekty. Tyto objekty se pak sami stávaly hudebními nástroji, někdy rytmickými a někdy melodickými.

Bylo pro mě příjemné sledovat tvar, který divákům zakrývá významy věcí a maže pomyslné linky, které tématicky propojují používané objekty. Ve spojení s elektronickou hudbou ve mně inscenace vyvolávala stav bez-

tíže. Nesnesitelná barevná přesvědčenost v hudebních částech a soustředěnost každého z herců se spojovala v ohnisku zdroje energie. To bylo na malém stolku s metronomem, kde občas probíhala decentní loutková akce. Vtipné sketche, které zahrnovaly stíhání, decentní rakvičkárnu s pytlíky na zvracení nebo nárazy malého letadla, co by jepice do svítící lampičky, byly stejně intenzivními intermezzy, jako písničky. Na závěr festivalu jsem zažil příjemný pocit transu.

Jan Křeček

PROVÁZCI LEPŠÍ NEŽ MAŇÁSCI

Nejsem úplně cílová skupina divadla, jehož primárním účelem je přinášet divákovi nenáročnou zábavu. Dokážu ale ocenit, když je takový žánr zpracovaný poctivě a nehraje si na víc, než čím je. Korejská inscenace *A Show With Strings* pro mě byla velmi nečekaně optimistickým a energickým finálem Skupovy Plzně. Už dlouho jsem neviděla tak autentického, zábavného a upřímného performeru, jako je Lee Daeyeol. Jeho podmanivý úsměv, roztomile nervózní pohledy a dokonale precizní animace vlastní ruky mě rozesmály i dojaly. Inscenace je opravdu věrná názvu a diváka čeká jak show, tak provázky. Celek je jednoduchý, kompaktní, estrádní, velmi přístupný a zábavný. Jednotlivé scénky jsou svižné a vypointované, ale je zcela zřetelné, že o nich tvůrce velmi funkčně přemýšlel. Ať už je to princip dětské hry přebírání provázků z rukou nebo obraz ručního vysavače proměněného ve vesmírné plavidlo, z jednoduchých princi-

pů s jedním hercem v čele vzniká vlastně skvělé divadlo. Takové, u kterého si dokážu představit, že dokáže šířit loutkové divadlo i tam, kde není apriori vítáno. A to je také důležitá mise.

Úplně opačný dojem mám z další korejské inscenace festivalového programu *Hong Dongji a přišera Isimi* souboru Culture Art Bakery FF Wang. Korejská legenda adaptovaná na neapolskou guaratelle, vtipy na první dobrou a tolik ran dřevěnými tyčkami po hlavě, že by se jeden nedopočítal. A věřím, že soubor měl vlastně podobnou ambici jako Lee Daeyeol, tedy pobavit, ale naprosto neodhadl své schopnosti a zkoušel být něčím, čím není. Ale i takové divácké zkušenosti jsou cenné. A já jsem rozhodně festivalu vděčná za setkání s korejskými loutkami.

Ema Šlechtová

DARRAGH MCLOUGHLIN: JSME VELMI GESTIKULÁRNÍ A FYZICKÉ BYTOSTI

Irský performer a režisér Darragh McLoughlin přijel na letošní Skupovu Plzeň s inscenací *Stickman* a workshopem věnovaným rovnováze a vyvážení objektu. Přestože přichází z prostředí konceptuálního umění a nového cirkusu, do světa loutek si postupně také ráží svou cestu. Rozhovor vedeme korespondenčně a s překladem pomohl Chat GPT.

Vystudoval jste The Academy for Circus and Performance Art, v praxi se věnujete konceptuálnímu umění a práci s objekty. Inscenaci *Stickman* jste přivezl na loutkářský festival. Jaký máte vztah ke klasickému loutkářství?

Můj teprve se rozvíjející vztah ke světu loutkového a objektového divadla je vlastně náhoda. Zatím se ale vyvíjí velmi obohacující a inspirativní cestou. Velmi si vážím publika na loutkových festivalech. Ve své vlastní tvorbě a mezi svými uměleckými kolegy nevnímám žádné spojení s klasickým loutkářstvím, ale v evoluci žonglérské scény je patrný trend přecházet nejprve k nekonvenčním žongléřským objektům, a následně se zaměřit na působení objektu spíše než na dovednosti žongléra. Je zajímavé, že v inscenaci *Stickman* nevzniká dojem, že je klacek živý, spíše vás přivede k uvědomění si ho jako subjektu, předmětu s historií a vlastním životem.

Ve své balanční praxi pracuji s konceptem, kterému říkám „reverzní loutkářství“. Snažím se držet rovnováhu objektu, ale vzdávám se kontroly nad jeho

pohybem. Když se mi podaří eliminovat jakýkoliv náznak, že mé tělo věnuje objektu pozornost, začne se dít něco zvláštního. Přiznávám, že je to netradiční způsob, jakým se přibližovat loutkářství.

Ve své tvorbě vycházíte z dynamiky těla a objektu. Jak tuto dynamiku vnímáte?

Vše v našem životě se točí kolem toho, co vlastně znamená být člověkem. Všechna práce s loutkami a objekty klade stejnou otázku: co to znamená být člověkem a sdílet tuto zkušenost světa, ve kterém se nacházíme?

Z této úvahy vyplývá, že jsme velmi gestikulární a fyzické bytosti, i když v současnosti naše mysl zabírá většinu naší pozornosti. Jedním ze způsobů, jak přivést lidi zpět do přítomnosti, je zaměřit se na fyzickou stránku bytí a užívat si krásu lidské tělesnosti. A v neposlední řadě, pohybovat se je přece skvělé!

V anotaci vašeho workshopu *Rovnováha a vyvážení objektu* jsem se dočetla, že je zásadní rozdíl mezi tím, kdy je něco „v rovnováze“ a kdy je něco „vyvažováno“. Také ale píšete, že aktivní rovnováha je stav akce, ni-

koliv nečinnosti. Mohl byste v krátkosti popsat, jak se aktivní rovnováhy dosahuje?

Zdá se, že živé organismy mají k dispozici dva způsoby, jak zůstat vzpřímené. Buď jsou zakořeněné v zemi, nebo na ní stojí. Stání je stavem pasivní rovnováhy. Stát se naučíme jako děti, rychle si pasivní rovnováhu osvojíme jako přirozenost a nemusíme se na ni soustředit. Stav aktivní rovnováhy nastává, když přichází něco obtížnějšího, například když stojíme na jedné noze se zavřenými očima, nebo když jinak zvýšíme riziko a hrozí nám zranění. Objekty nic z toho neřeší a nepotřebují žádný vnitřní mechanismus rovnováhy, ani aktivní, ani pasivní. Jen sedí, čekají na změnu podmínek okolního prostředí a mění se s nimi. My, hyperaktivní bytosti, bojujeme proti této síle – proti gravitaci, proti tahu ostatních, proti prchavosti všeho. Nakonec nás ale všechny dostane.

**Kristýna Vinařová
& Ema Šlechtová**

ZÁVĚREČNÉ SLOVO POROTY

Netřeba si nic namlouvat: Skupova Plzeň se s divákem nemaže. Sotvaže dozní jedna děkovačka, je čas spěchat do dalšího sálu. Pokud do zkušebny, lze kávé alespoň zamávat při průběhu kolem stánku na dvoře, pokud na Moving Station, pak je trocha času obsloužit se kávou z vlastní termosky, pokud jste si tedy nějakou vzali. Abychom citovali klasika Jana Medunu: „No time for toilets.“ Strava byla leckdy možná pouze duchovní. Jak si povšiml Vladimír Mikulka ve své festivalové reflexi už ve čtvrté: „Není divu, že kolegové, kteří v Plzni

v tomto pekelném rytmu rotují od začátku, vypadali už dlouho před půlkou akce poněkud ovadle.“

Festivalová jury ovšem vadne s láskou k divadlu, a tak pět dní ráda (!) sledovala zapsané i nezapsané spolky českých a slovenských loutkářů. Nepochybně víc než pětkrát překonala Radbuzu a Úslavu tam a zase zpátky. Zaručeně nemusela mít strach z prázdnoty festivalových dní, naopak leckdy to bylo vysloveně pro odvažné. Bloudila městem jako bludný Holanďan, bohužel nikoliv v samohybné posteli, jen tak tak, že jí nenarostla třetí ruka či raději noha. A o hlavu, ve které se jí honil rozhodně víc než jen Spejbl a Hurvínek a která dnes nejvíc ze všeho připomíná zeleninový balet, nepřišla jen díky vědomí, že v neděli v poledne nastane exit.

A jaký ročník to byl? Neshrnuje se to snadno, byl to ročník nesmírně pestrý: viděli jsme průnik loutek do nejrozličnějších druhů od opery po pohybové divadlo. Festival loutky představil v mnoha tvářích, nejenom ve figurativním divadle. Pokud bychom ale shrnout měli, třeba by se dalo říct, že to byl ročník hodně asociativní. Stávalo se nemálo, že inscenace nenacházely, ale leckdy ani nehledaly nosné téma, že se obešly bez jednotícího principu, že se vzpíraly rozumové interpretaci celku i jednotlivých znaků – a místo toho nabízely iracionální sled vjemů, kde nějakou jasně uchopitelnou strukturu nahrazovalo volné asociativní rozvíjení. Někdy to dovedlo být krapet frustrující, jindy nesmírně uhrančivé. Moc za to všechno děkujeme.

POROTA 35. ROČNÍKU FESTIVALU SKUPOVA PLZEŇ UDĚLUJE:

ČESTNÉ UZNÁNÍ JANU TOMÁŠOVI
ZA PRECIZNÍ ZVUKAŘSKOU PRÁCI
inscenace *Zapsaný spolek českých
a slovenských loutkářů uvádí:*
Kašpárek a zbojník Divadla DRAK
a Bratislavského bábkového divadla

CENU ĽUBOMÍRU PIKTOROVI ZA
HERECTVÍ v inscenaci
*Zapsaný spolek českých
a slovenských loutkářů uvádí:*
Kašpárek a zbojník Divadla DRAK
a Bratislavského bábkového divadla

CENU DARII GOSTEVĚ A ANASTÁZII
DOBRODINSKÉ ZA GRACIEZNOST
POHYBU LOUTEK v inscenaci
Louskáček. Zeleninový balet souboru
Borshch Theatre

CENU ANDREJI LYGOVI
ZA AUTORSKO-PERFORMERSKÝ
POČIN v inscenaci
Pohádka pro odvážné

CENU KAROLÍNĚ VYHLÍDAL HÝSKOVÉ
A ANNĚ BANGOURA ZA KREATIVNÍ
SOUHRU v inscenaci *Dvě čárky*
Divadla loutek Ostrava

CENU TOMÁŠI PROCHÁZKOVÍ ZA
PERFORMATIVNÍ DJING v inscenaci
Třetí ruka souboru Handa Gote
research & development

CENU MATIJOVI SOLCEMU A IVO
SEDLÁČKOVÍ ZA HUDBU k inscenaci
EXIT od Fekete Seretlek

CENU ROBERTU SMOLÍKOVÍ ZA
LOUTKY a automaty k inscenaci
Horror vacui Naivního divadla Liberec

CENU PETRU HAŠKOVÍ ZA KONCEPT
inscenace 27 souboru Geisslers
Hofcomodianten

CENU TOMÁŠI JARKOVSKÉMU
A PETERU GALDÍKOVÍ ZA
DRAMATURGICKÝ KONCEPT
inscenace *Zapsaný spolek českých
a slovenských loutkářů uvádí:*
Kašpárek a zbojník Divadla DRAK
a Bratislavského bábkového divadla

CENU JAKUBU RŮŽIČKOVÍ ZA
MASKY k inscenaci
Kriplštreka Divadla Líšeň

CENU ANTONÍNA ŠIMELY JOHANĚ
VAVŘÍNOVÉ ZA HERECKÝ VÝKON
v roli Paní s píšťalkou v inscenaci
*Zapsaný spolek českých
a slovenských loutkářů uvádí:*
Kašpárek a zbojník Divadla DRAK
a Bratislavského bábkového divadla